

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Voldoende Water en Waterkwaliteit		Datum bespreking: Woensdag 9 september 2020 Plaats: VV-zaal Opgesteld door: Dhr. P.J. Emck, Vi.a.Vi Office Management
<u>Aanwezigen</u> • Mw. D.J.M. Corbey (voorzitter) • Dhr. W.H.B. van Dunné (PvdA) • Dhr. A. Faasse (WN i.p.v. mw. Dewkali) • Dhr. H. van der Kaap (PvdD) • Dhr. J.L. van Oeveren (VVD) • Dhr. J. Blom (CDA) • Dhr. F. Pardaán (VVD) • Dhr. N. van der Plas (CU-SGP) • Dhr. W. de Vries (A&B) • Dhr. P. van der Poel (A&B) • Dhr. B.F. Revet (50PLUS i.p.v. dhr. Ten Cate) • Dhr. R. Stuurman (AWP) • Dhr. R. van Venetië (Natuurterreinen) • Dhr. G.H. von Faber (hoogheemraad) • Dhr. J.J.J. Langeslag (hoogheemraad) • Mw. C.M.H. van Hage (secretaris) <u>Verder aanwezig:</u> de heer M. Kastelein, de heer K. Biesmeijer, mevrouw L. Frinking, de heer E. de Groot, mevrouw M. van Keulen		Verslag zenden aan: VV
VERSLAG		ACTIE
1.	Opening De <u>voorzitter</u> opent de vergadering met een woord van welkom. Mevrouw Dewkalie laat zich vervangen door de heer Faasse. De heer Ten Cate wordt nog verwacht.	
2.	Spreekrecht Van het spreekrecht wordt geen gebruik gemaakt.	
3.	Notulen van de commissievergadering VW&W d.d. 22 april 2020/toezeggingenlijst <i>Tekst en naar aanleiding van:</i> Geen opmerkingen. <i>Toezeggingenlijst:</i> De heer <u>Van Dunné</u> mist de toezegging dat naar aanleiding van de discussie over peilbeheer en -hoogtes een notitie wordt verzorgd met een beschrijving van de procedure en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. De heer <u>Langeslag</u> zegt dat is besloten dat de VV voortaan in staat wordt gesteld om uit te spreken dat een besluit beleidsrijk is, wat dan tot gevolg heeft dat het onderwerp voor de ter visielegging wordt besproken.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Van Dunné</u> herinnert zich dat de hoogheemraad verwees naar de Waterwet en andere wettelijke kaders en de toezegging deed die te verduidelijken. De heer <u>Langeslag</u> deelt mee dat D&H, op grond van bevoegdheden die in de Waterwet worden toegewezen, bevoegd was deze kwestie af te wikkelen. Rijnland hanteert intern ook regels. Hij doet de toezegging de inhoud van die wet- en regelgeving als bijlage aan de notulen toe te voegen. <i>Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.</i>	
4. Mededelingen – Mondeling De heer <u>Langeslag</u> heeft gezien dat het rapport van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur met de titel <i>Stop bodemdaling</i> veel publiciteit heeft gegenereerd. Bodemdaling is al lange tijd onderwerp van gesprek in Rijnland. Eerder is het Platform Slappe Bodem opgericht, met als belangrijk doel om middelen uit het Gemeentefonds te verwerven om gemeenten in staat te stellen om de kosten van bodemdaling het hoofd te bieden. Rijnland heeft zich daarbij aangesloten omdat bodemdaling ook in het landelijke gebied steeds meer speelt. In stedelijk gebied gaat het vooral om inklinking, in het landelijke gebied om veenaafbraak, met ieder hun eigen aanpak. Door de recente droge zomers is de laatste problematiek sterk toegenomen. Het is goed dat de raad ook de Rijksoverheid aanspreekt op het leveren van een bijdrage, hoewel dat zijns inziens krachtiger had gekund. Hij plaatst kanttekeningen bij de aanbevelingen. Als doel wordt genoemd '90% reductie in 2050': er staat niet vermeld wie daarop afgerekend kan worden. Een tweede aanbeveling is om gebiedsgericht samen te werken. Deze problematiek is in feite overgenomen door de CO₂-emissiereductie en een resultaat van het Klimaatakkoord is dat de provincies € 100 miljoen kunnen verdelen in een regionale aanpak, waardoor de facto die gebiedsgerichte aanpak al tot stand is gebracht. Een derde aanbeveling is om de kosten en baten in beeld te brengen. CO₂-beprijzing staat in het kader van de klimaatdiscussie echter al op de agenda en voor omschakelpremies en herinrichting zijn de genoemde € 100 miljoen bedoeld. Ook op het gebied van stikstof ligt er een grote opgave; daar zijn frequent veenweidegebieden bij betrokken omdat die vaak naast Natura-gebieden liggen. Ook daar is € 100 miljoen voor beschikbaar. Hij zou verwachten dat in het rapport van de raad relaties naar deze opgaven en middelen zouden worden gelegd. De laatste aanbeveling is om te zorgen voor een solide kennisbasis. Vanuit het platform en de klimaatdiscussie is al een aantal jaren geleden een kennisprogramma bodemdaling ingericht en vandaaruit zijn projecten gestart om na te gaan welke maatregelen welk effect hebben. Dat programma wordt door veel partijen gedragen en hij had liever gezien dat was aanbevolen om aan te sluiten bij dit soort programma's en die verder te versterken. De heer <u>Faasse</u> vraagt wat Rijnland gaat doen. De heer <u>De Vries</u> sluit zich bij deze vraag aan en vraagt of de organisatie van Rijnland over de capaciteit beschikt om dat te doen. Wat is de efficiëntste aanpak? De heer <u>Van Dunné</u> sluit zich bij deze vragen aan. Dit onderwerp draait om water, Rijnland claimt daarin een centrale positie en is daarom in morele termen afrekenbaar. Andere waterschappen hebben een position paper en voeren een actief beleid. De heer <u>Van Oeveren</u> citeert een zuur commentaar in het FD, waarin staat dat 'dit niet moet worden overgelaten aan het door boeren gedomineerde waterschap'. Om te voorkomen dat een systeemdissussie kan ontstaan moet Rijnland aan de slag. De heer <u>Van der Kaap</u> wil dat er een doel voor de toekomst wordt gesteld. Tot nu toe is er vooral veel gesproken en is concrete actie uitgebleven.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Stuurman</u> vraagt wat, na deze eerste mededeling van de hoogheemraad, het voorgenomen verloop van de bestuurlijke behandeling binnen Rijnland is. De heer <u>Van Venetië</u> leest dat de raad twee doelen stelt, namelijk 50% in 2030 en 70% in 2050 en voorstelt die 50% wettelijk vast te leggen. Hij onderschrijft dat het belangrijk is, net als bij de KRW, om een doel te kiezen, ook al is nog onduidelijk welke maatregelen er allemaal mogelijk zijn. Het Kenniscentrum aanpak funderingsproblematiek constateert dat gemeenten, Rijk, waterschappen en provincies naar elkaar blijven kijken. De VNG heeft geen geld om de stadsproblematiek aan te pakken. De meeste kennis zit bij de waterschappen en die zouden het voortouw moeten nemen: maak kaarten met daarop de probleemgebieden en spoor de provincie aan om ruimtelijke maatregelen te nemen. Dat is ingrijpend en dat zal partijen raken, maar dat is de enige manier. De heer <u>Langeslag</u> wil samen met andere waterschappen vooral gas geven in de acties die al lopen. De primaire aanpak van Rijnland is gericht op de stad Gouda en die aanpak heeft een voorbeeldfunctie. Andere waterschappen richten zich primair op het landelijk gebied en Rijnland neemt deel in die kennisprogramma's. Bodemdaling staat dit najaar als BOB-traject op de agenda. Op dat moment kan worden gesproken over versnellen en waarop, over benodigde en beschikbare middelen en capaciteit, in relatie tot de aanpak in de tien provincies waar dit speelt. Rijnland heeft, samen met kennisinstellingen, een grote bijdrage geleverd aan het verwerven van kennis en het zoeken naar financieringsbronnen om die kennis toe te kunnen passen. Het Rijk heeft wat de klimaatdiscussie betreft het voortouw bij de provincies neergelegd. Daar ligt de opdracht om regionale gebiedsprocessen op te starten. Rijnland is daarbij betrokken en zoekt naar de effectiefste aanpak. In Zuid-Holland heeft de Krimpenerwaard prioriteit omdat de bodemdaling daar het grootst is. Dat is dan tevens een 'proeftuin' om te kunnen kijken naar effecten van systeemveranderingen, in bedrijfsvoering of verandering van bestemming. Hij brengt in herinnering dat waterschappen eraan zijn gehouden om maatschappelijke functies te faciliteren. In het Uniebericht wordt er daarom op gewezen dat de overheden die over bestemmingen gaan keuzes moeten maken. Wat betreft de hiermee verbonden CO₂-reductie is een duidelijk doel gesteld: 1 megaton in heel Nederland. Dit wordt vertaald naar de regio's en er wordt gemonitord of dat doel wordt gehaald. Het is de vraag of een doel in de vorm van beperking van de bodemdaling door het Rijk wordt geaccepteerd. Hij steunt de gedachte achter het instellen van een streefdoel. Rijnland onderneemt actie en provincies zijn gehouden om in actie te komen vanwege hun taak in de klimaatdiscussie. De Rijksoverheid stelt zich terughoudend op; hij denkt omdat een minister die het eigenaarschap op zich neemt direct voor grote budgettaire consequenties komt te staan. In de regiodeal neemt het Rijk een deel van de financiële verantwoordelijkheid op zich. De <u>voorzitter</u> wijst erop dat het leden vrij staat nadere vragen te stellen. Zij stelt voor om de voor de volgende vergadering een evaluatie van het functioneren van de commissie te agenderen. Zij zal een voorstel doen voor aanpak en inhoud. Zij is fractievoorzitter geworden van de PvdA. Formeel is dat niet onverenigbaar met het voorzitterschap van een commissie, maar zij zal de komende tijd polsen of daar informele bezwaren tegen bestaan. De heer <u>Van Oeveren</u> deelt mee dat de voorzitter wat hem betreft in functie kan blijven.	
5. VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S	
5.a. Zomerburap 2020 De heer <u>Van Oeveren</u> is tevreden over vormgeving en resultaten; hij is zelfs blij met de overschrijding, omdat daaruit blijkt dat er hard is gewerkt om de aanvankelijke onderschrijding te corrigeren. Baggeren blijft het belangrijkste aandachtspunt. Is de huidige inzet vol te houden? De heer <u>Van der Plas</u> sluit zich hierbij aan. Veel vinkjes staan op groen en er is in coronatijd veel werk verzet.	

VERSLAG	ACTIE
Op p. 15 staat, onder planvaststelling en uitvoeringskrediet KRW2, dat de ontwerpfase nog niet doorlopen is. Wat is daarvan de achtergrond? Het verwondert hem dat bij het baggeren vertraging is opgetreden door het vertrek van één medewerker. Kan die kwetsbaarheid worden verlaagd? De heer <u>Faasse</u> sluit zich aan bij de laatste vraag. In opeenvolgende buraps is steeds sprake van vertraging in het baggeren. Hoe kan worden voorkomen dat de bestaande achterstanden niet blijven voortbestaan? De heer <u>Stuurman</u> ziet dat er hard is gewerkt om zoveel groene vinkjes te scoren. Bij de vorige burap was een coronaparagraaf gevoegd. Is die bewust achterwege gelaten? Op p. 32 staat het veilig zijn van de assets voor de medewerkers in het oranje. Hij leest dat daaraan wordt gewerkt. Kan er een tandje bij worden gezet? Daags na de rapportage is een nieuw tijdelijk handelingskader voor het baggeren vastgesteld. Wat zijn de gevolgen daarvan? Zijn er nog knelpunten? De heer <u>Van Dunné</u> sluit zich aan bij de complimenten. Op p. 8 wordt onder punt 9 de aanpak van de bodemdaling met twee groene vinkjes gescoord. Is dat terecht, gezien de bespreking van zojuist? Hij wil graag een wenkend perspectief in de acties opnemen; mogelijk zal zijn fractie daarom in de komende VV een oproepende motie indienen. De heer <u>De Vries</u> acht de overschrijdingen wel zorgwekkend omdat die het gevolg zijn van het feit dat de ramingen regelmatig te laag zijn. Ook komt regelmatig de melding terug dat achterstanden in baggeren het gevolg zijn van capaciteitsproblemen. Daar moet een goed antwoord op komen. Hij suggereert om het Overig water even te laten rusten om de focus op het baggeren te leggen. De heer <u>Revet</u> sluit zich bij de vorige sprekers aan. De opmerkingen van zijn fractie horen thuis in andere commissies. De heer <u>Von Faber</u> deelt mee dat het tijdelijk handelingskader voldoende ruimte biedt. Het vinden van afzetlocaties voor bagger is nog steeds een zorgpunt. De ontwerpfase is nog niet doorlopen (p. 15) omdat het projectteam tijdelijk niet op sterkte was. Hij zal zich bezinnen op het toevoegen van een coronaparagraaf. De heer <u>Langeslag</u> herinnert eraan dat het baggerwerk als gevolg van PFAS langdurig stil heeft gelegen. Er wordt hard gewerkt om de opgelopen achterstand in te lopen en het baggerteam draait goed. Soms moet de bagger, met name in de Haarlemmermeer, worden ondergebracht in een depot, maar ook daar zit schot in. Het was de taak van de vertrokken medewerker om de dit jaar afgesproken voorbereiding van pilots bij Overig water vorm te geven. Diens vertrekt leidt niet tot achterstand in dat baggerwerk. Het doel blijft om daar in 2023 mee te starten. Bij bodemdaling staan groene vinkjes omdat de op dit moment lopende projecten op schema liggen. Het toevoegen van andere ambities is een optie, maar die worden in de huidige burap niet getoetst. Alle assets worden in kaart gebracht, waarbij nauwkeurig wordt nagegaan of ze voldoen aan de Arbowetgeving. De aanwezigheid van asbest wordt geregistreerd en vervolgens wordt passende actie ondernomen. De heer <u>Kastelein</u> licht toe dat de genoemde overschrijdingen zich voor hebben gedaan bij spoedonderhoud op keringen en twee spoedoperaties in het kader van correctief onderhoud. Calamiteiten kunnen niet worden gepland. Het reguliere werk ligt op schema, zeker in vergelijking met het eerste kwartaal. De heer <u>Stuurman</u> vraagt wat er aan kan worden gedaan om de oranje score op Arbo te verbeteren.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Van Oeveren</u> vraag over volhouden van het tempo betrof meer dan alleen het baggeren. De heer <u>Langeslag</u> bedankt de heer Van Oeveren voor diens aansporing. In de laatste VV is nog een aantal versnellingstrajecten voorgelegd omdat er ruimte in de investeringen aanwezig was. Hij meldde dat er volop aan wordt gewerkt om de huidige oranje score op Arbo op te heffen. Hij wil in het college bespreken of het mogelijk is die actie te versnellen¹ en wat daar dan de gevolgen van zijn. Mevrouw <u>Van Steensel</u> bevestigt dat het onderwerp alle aandacht heeft en dat er aan een oplossing wordt gewerkt. <i>De voorzitter concludeert dat de commissie adviseert het voorstel als hamerstuk voor de VV te agenderen.</i>	

¹ Er is geen extra inspanning benodigd om de kleur op groen te zetten. De assets verkeren in een veilige staat en de resterende werkzaamheden vallen in de categorie 'laag risico'. Met de huidige planning van de werkzaamheden voldoen we ook gewoon aan de veiligheidsnormen. Ondanks alles is de score toch 'oranje' omdat we in de begroting hebben aangegeven dat de maatregelen in 2020 zouden worden afgerond. We hebben de begrotingsafspraken dus niet gehaald, maar voldoen wel aan de veiligheidsnormen. Vanuit de Arbo gezien zou de score dus 'groen' kunnen zijn.

5.b. Vaststellen legger ondersteunende kunstwerken De heer <u>Faasse</u> veronderstelt dat bij het goedkeuren van een legger de oude versie moet worden ingetrokken. Er zijn redenen om de oeververdediging uit te sluiten, maar dan rijst de vraag hoe de integraliteit wordt bewaakt. De heer <u>Stuurman</u> rekende op veel meer reacties van belanghebbenden. Is iedereen wel bereikt? Hoe betrouwbaar is deze legger? De heer <u>Van der Plas</u> vraagt of één ronde met vraag en antwoord de standaard is. Particulier F meldt dat hij via-via werd geattendeerd op de ontwerplegger en dat het hem veel tijd en moeite heeft gekost om de benodigde toelichting te bemachtigen. Waarom wordt daar in het antwoord niet op ingegaan? In antwoord 8.2 staat dat het klopt dat in de legger nog niet alle ondersteunende kunstwerken zijn opgenomen. Het zou dan SMART zijn om te melden wanneer dat wel het geval zal zijn. De heer <u>Blom</u> leest dat het plan is om de Rijndijksluizen af te stoten of te amoveren omdat ze in het waterschap geen functie meer hebben. Welke partners zouden voor een overdracht in aanmerking komen? De heer <u>Van Dunné</u> kan zich vinden in agendering als hamerstuk. De heer <u>Pardaan</u> vraagt of de legger als basis zal dienen voor een meerjarenonderhoudsprogramma. De heer <u>De Vries</u> vraagt waarom natuurvriendelijke oevers hier zijn opgenomen en niet in de komende legger over oeververdedigingen. De heer <u>Langeslag</u> meldt dat dit monnikenwerk de eerste versie is. Daarom valt er niets in te trekken. Het college heeft ervoor gekozen om in deze legger de al gerealiseerde natuurvriendelijke oevers op te nemen. In het voorbereidingstraject is met veel partijen overlegd en hij denkt dat dat het lage aantal zienswijzen verklaart. Sommige aanvullingen zijn in dank overgenomen. Wettelijk is vastgelegd dat op zienswijzen één keer wordt ingegaan, in een nota van beantwoording. Daarna staat een traject van beroep en bezwaar open. Wel komt het voor dat vóór de beantwoording met indieners contact wordt opgenomen ter verduidelijking van hun opmerking of vraag. Het schap probeert langs zoveel mogelijk kanalen te communiceren, maar het kan zijn dat iemand die berichten toch misloopt. De genoemde particulier is blijkbaar indirect geïnformeerd.	
--	--

	De legger is zeker een basis voor het onderhoudsprogramma omdat ook duidelijk staat vermeld wie voor welke kunstwerken verantwoordelijk is. De heer <u>De Groot</u> licht toe dat bij niet meer in gebruik zijnde kunstwerken soms wordt gekozen voor sloop en soms voor overdracht. Daarover wordt overlegd met gemeenten en andere overheden. <i>De voorzitter stelt vast dat de commissie adviseert het voorstel als hamerstuk voor de VV te agenderen.</i>	
5.c.	Uitvoeringskredietaanvraag Slikkendamersluis De heer <u>Van Dunné</u> begrijpt dat dit werk in opdracht van de provincie Zuid-Holland wordt uitgevoerd. Betaalt die ook de rekening? De heer <u>Van der Plas</u> leest verder dat de kosten worden bijgehouden en zo nodig met elkaar worden verrekend. Kan dat worden toegelicht? Als hij het goed heeft gelezen zijn de offertes al binnen. Vallen die binnen de ramingen? De heer <u>Van der Poel</u> vraagt of het in het voornemen ligt om deze sluis in de toekomst over te dragen. De heer <u>Stuurman</u> heeft een rekenfout gesignaleerd. Kan er in de toekomst nog een tandje bij worden gezet zodat het klopt – zonder dat alles tot in alle details wordt uitgelegd? In de risicoparagraaf leest hij eerst dat de sluis in 2004 nog is gerenoveerd en vervolgens wordt er gemeld dat de sluis oud is en daarom gebreken kan vertonen. Wordt er iets specifiek bedoeld? Anders kan die vermelding wat hem betreft achterwege blijven. De heer <u>Van Oeveren</u> leest dat de sluis voorafgaand aan de inspectie niet is drooggelegd. Bij een eerdere aanvraag is een overschrijding opgetreden omdat dat ook niet was gedaan. Had die inspectie ook op een andere manier kunnen worden uitgevoerd? Zo ja, waarom is daarvan afgezien? De heer <u>Von Faber</u> licht toe dat het voorbereidingskrediet deels is gebruikt om de status van de sluis na te gaan. Op grond daarvan is besloten de sluis niet droog te leggen, ook omdat die ingrijpende operatie dan in de zomer had moeten plaatsvinden. Die beslissing leidt er wel toe dat een risico moet worden genoteerd. Ook de werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd leiden niet tot de verwachting dat drooglegging tot extra problemen zou leiden. Hij vertrouwt erop dat een begroting die hij ontvangt op hoofdlijnen correct is. Hij heeft op dit moment geen antwoord op het verzoek om een andere aanpak. Hij vat dit wel op als oproep van de commissie om daarover na te denken. Er zit niets achter de vaststelling dat ouderdom tot een zeker risico leidt. Het college schat dat risico laag in. Het ligt niet in het voornemen om de sluis op afzienbare termijn over te dragen. Mevrouw <u>Van Keulen</u> deelt mee dat de binnengekomen offertes binnen de raming vallen. Vijf jaar geleden zijn er overeenkomsten gesloten over het vaarwegbeheer met de provincies Zuid-Holland en Noord-Holland, waarbij is afgesproken kosten met elkaar te verrekenen. Zowel de provincies als Rijnland plegen onderhoud. De facturen worden verrekend om zo min mogelijk geld over en weer te sturen. Een keer in de vijf jaar wordt dit geëvalueerd en dan wordt de stand zo nodig achteraf gelijkgetrokken. Het is te verwachten dat dat moet gebeuren, want Rijnland zal voor deze en een andere sluis substantiële kosten maken. De heer <u>Van Dunné</u> is van mening dat een bestuur zich niet uit zou moeten spreken over de uitvoering van een werk dat niet onder zijn verantwoordelijkheid valt. Dit proces is diffuus, omdat Rijnland enerzijds de oude rol van sluisbeheerder oppakt maar dat anderzijds doet 'in opdracht van' en onder verrekening van de kosten. Wat hem betreft kan worden volstaan met de mededeling dat Rijnland te zijner tijd het geld terugontvangt en kunnen de overige aspecten in overleg met de provincie worden behandeld. De heer <u>Van der Plas</u> kan prima uit de voeten met deze kredietaanvraag en heeft er dus geen behoefte aan dat hoogheemraad Von Faber het hoofd buigt over een andere aanpak.	

	Als er na vijf jaar wordt verrekend, is het denkbaar dat de provincie een stevige rekening aan Rijnland voorlegt. Is daar zicht op? De heer <u>Van Faber</u> wijst erop dat Rijnland tot dusver op de bok wil zitten, om sturing en richting te kunnen geven. De huidige verdelingsafspraken met de provincie bieden wat hem betreft de beste garantie op sturen en controle houden. De VV kan anders besluiten. Mevrouw <u>Van Keulen</u> verwacht geen grote rekening van de provincie omdat het werk van de provincie gelijkmatig en vooral onderhoudsmatig van karakter is, zonder omvangrijke projecten. Zij weet dat echter niet helemaal zeker, want de afspraak dat over en weer jaarlijks een tussenoverzicht zou worden gedeeld is nooit ingevuld. De heer <u>De Vries</u> voert aan dat de huidige aanpak omslachtig is. Is er zicht op overdracht? Mevrouw <u>Van Keulen</u> wijst erop dat in 2016 een door het college opgestelde lijst van over te dragen objecten door de VV is vastgesteld, met ongeveer 13 sluizen. Over drie sluizen, waaronder deze, heeft het schap een overeenkomst met de provincies. Zij staan nu niet op de overdrachtslijst; de VV kan over toevoeging spreken, maar overeenstemming bereiken met de provincie over de huidige lijst was al een zware opgave. De heer <u>Van Faber</u> zal een link naar de genoemde lijst in de notulen op laten nemen. <i>De voorzitter stelt vast dat de commissie adviseert het voorstel als hamerstuk voor de VV te agenderen.</i>	
5.c	Ontwerp KRW-nota Schoon en Gezond Water 3 De heer <u>Van der Poel</u> herinnert aan de coalitieafpraak dat voor deze KRW € 41 miljoen wordt uitgetrokken. Er staat € 43 miljoen genoteerd, waarbij is aangetekend dat extra middelen zouden moeten worden opgebracht door derden. Heeft Rijnland daar garanties voor ontvangen? Zijn fractie heeft begrepen dat het stuk vooral dient om de provincie te informeren. Het is nog geen uitvoeringsnota, wat zou betekenen dat later wordt gesproken over specifieke maatregelen. Is dat juist? Zijn fractie vraagt te benoemen welke maatregelen het effectiefst zijn. Zijn fractie heeft twee redactionele voorstellen. Punt 5: "Het uitvoeringspakket te laten bestaan uit inrichtingsmaatregelen, hydrologische maatregelen en stimuleringsmaatregelen om emissies terug te dringen, in het algemeen derden te stimuleren en waterkwaliteitsmaatregelen te nemen, onder andere bij de AWZI's." In de nota, onder 3.1.2: "In ons beheersgebied zijn er meerdere bronnen van watervervuiling, zoals de zuiveringsinstallaties, de nalevering uit de bodem, natuurlandbouw, riooloverstorten, afspoeling van wegen, lozingen van bedrijven, zinken daken, verf tegen algen." Zijn fractie wil met deze omschrijvingen alle punten benoemen, zonder prioritering. De heer <u>Van Venetië</u> heeft vier punten. Zijn fractie is tevreden dat invulling is gegeven aan het verzoek om een dashboard te ontwikkelen waarin de effecten van keuzes visueel worden getoond. Wat opvalt, is dat de effecten van verschillende keuzes wat betreft de uitkomst niet erg uiteenlopen. Zijn fractie vraagt daarom om voor de besluitvorming meer inzicht te bieden in de scenario's. Een voordeel van een keus voor natuurvriendelijke oevers is dat de inzet duidelijk zichtbaar is, voor de burger en voor Europa; het laatste ook ter wille van de verantwoording. Het verminderen van emissies van gewasbeschermingsmiddelen kan voor de biodiversiteit heel effectief zijn, maar de vraag is of die maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd. Is daar voldoende draagvlak voor? Zijn derde vraag is wie die maatregelen verzint. Voor het besteden van het recent ingestelde groeifonds voor de economie is een commissie ingesteld die voorstellen ontwikkelt. Is dat model ook bij de KRW toepasbaar? Deze opzet is transparanter en leidt mogelijk tot meer maatschappelijk draagvlak. Evaluatie: hij heeft begrepen dat de Rekenkamercommissie KRW3 op haar lijstje heeft staan. De heer <u>Van der Plas</u> acht het goed leesbare stuk nog vrij algemeen. Hij is benieuwd naar de nadere invulling. In het stuk staat 'wij kijken naar innovatieve ideeën van andere partijen'. Zijn daar voorbeelden van te geven?	

De heer <u>Pardaan</u> vraagt naar de verhouding met andere beleidsvelden die bijdragen aan de verbetering van de waterkwaliteit. Hoe is de budgettaire afbakening met bijvoorbeeld AWZI's? Zitten daar schotten tussen en hoe is dan de rekening en verantwoording geregeld? Zijn fractie ziet de uitwerkingsbesluiten met belangstelling tegemoet. De heer <u>Van Dunné</u> sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Van Venetië. Hoe verhoudt het landbouwprogramma van € 12,5 miljoen zich tot Rijksprogramma's met hetzelfde doel? De heer <u>Van der Kaap</u> zou de lijn dat de agrarische sector kan worden gestimuleerd om de emissies te verminderen suggereert graag krachtiger zien geformuleerd. Er wordt gemeld dat Rijnland met andere waterschappen onderzoek doet naar en beleid maakt voor het bestrijden van exoten. Waar is dat beleid op gebaseerd? Sluit dat aan op het beleid van dood en verderf dat tot dusver bij muskusratten wordt toegepast? Zijn fractie staat niet als beleid voor dat alles dood wordt gemaakt waar men last van heeft. De heer <u>Blom</u> las in de evaluatie van KRW2 dat minder boeren actief deelnamen dan was verwacht. Welke lessen zijn daaruit getrokken om die deelname in KRW3 te verbeteren? De heer <u>Stuurman</u> geeft er de voorkeur aan om het werkelijk beschikbare budget van € 41 miljoen vast te stellen. Eventueel te verwerven subsidies zullen aan doelen gekoppeld zijn en zijn dus niet vrij inzetbaar. Ook hij vraagt het dashboard nader te duiden. De verschillen in uitkomsten zijn inderdaad klein. De heer <u>Faasse</u> is het ermee eens dat de kennis van het publiek moet worden gebruikt. De term 'gewasbeschermingsmiddelen' is een eufemisme. Troep is troep. In 2027 moet Rijnland zich verantwoorden naar de EU. Zijn daar al ideeën over? Er moet heel veel worden gedaan: is de capaciteit van het huidige team daarvoor toereikend? De heer <u>Van der Poel</u> wijst erop dat veel nieuwe gewasbeschermingsmiddelen groen zijn. Middelen op natuurlijke basis zijn geen troep. De heer <u>Von Faber</u> deelt mee dat mevrouw Frinking een toelichting op het dashboard zal verzorgen. Er ligt inderdaad veel werk te wachten; hij neemt de vraag of de capaciteit van het team toereikend is mee naar D&H. Als de politiek opzij wordt geschoven blijft een verantwoordingsplicht naar de Nederlandse rechter over: Rijnland moet kunnen aantonen dat het schap zich heeft ingezet voor het verbeteren van de waterkwaliteit. Dit uitvoeringspakket op hoofdlijnen biedt dat. Het landbouwbudget bestaat niet alleen uit subsidies. Het plan is om in iedere deelsector in de landbouw een tactiek met stepping stones toe te passen, waarbij men iedere keer ziet dat de waterkwaliteit verbetert. Het is en blijft bovenwettelijk. Daarnaast worden projecten ingezet om de waterkwaliteit te verbeteren, zoals het ijzerzandproject in de Bollenstreek. De landbouwsector ligt onder vuur. Tijdens een landbouwdag bleek dat die sector veel vertrouwen heeft in Rijnland, wat een goed startpunt is voor het voor elkaar krijgen van bovenwettelijke acties. Van KRW2 is geleerd dat de gehanteerde systematiek voor het verkrijgen van subsidies niet gebruiksvriendelijk is. Het portaal van het Noorderkwartier werkt beter en Rijnland wil dat ook gaan hanteren. Hij heeft er vertrouwen in dat Rijnland erin slaagt extra middelen van derden te verwerven maar kan dat niet honderd procent garanderen. Rijnland kon in 2015 bijvoorbeeld niet vermoeden dat de provincie in 2020 een subsidie van € 700.000 voor de Amstelveense Poel beschikbaar zou stellen. Hij zal de effectiefste maatregelen op een rijtje zetten. Hij wijst erop dat het gebiedsafhankelijk is of een maatregel kan worden toegepast. Hij beschikt niet over de tekstvoorstellen. Hij wil de eerste de opsomming overnemen als die breed wordt gedragen. Als het tweede voorstel inhoudt dat ook maatregelen voor AWZI's moeten worden opgenomen heeft hij daar moeite mee omdat die uit de verontreinigingsheffing worden gefinancierd. Het beoordelen van effecten van scenario's en het op grond daarvan nemen van besluiten dient zijns inziens aan de orde te komen als het bestuur in de toekomst spreekt over concrete cases. Hij wees er al	
--	--

	op dat de effectiviteit en toepasbaarheid van maatregelen gebiedsafhankelijk is. Het college kijkt ook naar innovatieve ideeën in de markt, zoals het idee dat met een centrifuge aan algen gebonden fosfaat kan worden gescheiden. Er wordt overwegend vertrouwd op bewezen technieken. Naast de muskusratten behoren ook kreeften en veel flora tot de exoten. Rijnland houdt zich aan het landelijk handelingskader, en wat muskusratten betreft is dat dat zij tot aan de landsgrenzen moeten worden verdreven. Mevrouw <u>Frinking</u> verzorgt een presentatie over het dashboard. De presentatie is bij de stukken gevoegd. De <u>voorzitter</u> wijst erop dat de vergadertijd bijna is verstreken. Zij vraagt op welke wijze de portefeuillehouder verder wil gaan. Zij verwacht onder meer een nota van toelichting over de tekstvoorstellen. De heer <u>Von Faber</u> doet de toezegging voor een nota van wijziging en dat hij een opsomming van alle oorzaken van nutriënten zal aanleveren. De vragen gaan bijna uitsluitend over de uitwerking. Hij trekt daaruit de conclusie dat deze eerste fase – het besluit en de daarvoor benodigde stappen – op de instemming van de commissie kan rekenen. Hij doet de toezegging om daarna een tweede fase te organiseren waarin de vragen van de commissie over de uitwerking, waaronder die over de werking van het dashboard en de effectiefste maatregelen, worden geadresseerd. Hij verwacht dat daarmee het skelet van KRW3 bij de start op orde is gebracht. De heer <u>Van der Poel</u> zal de exacte tekstvoorstellen verstrekken. Hij vraagt de beschrijving van de effectiefste maatregelen in de nota van toelichting op te nemen. De vraag van zijn fractie blijft of mogelijk binnen te halen subsidies in de begroting zouden moeten worden opgenomen. Zij wil voorkomen dat Rijnland voor € 43 miljoen aan de lat staat. De heer <u>Van der Kaap</u> ziet 'terugdringen tot de landsgrenzen' als een eufemisme voor uitroeien. De eerder gehanteerde maar verlaten omschrijving 'definitieve oplossing' is meer op zijn plaats. Hij vraagt in de tekst op te nemen dat het beleid van Rijnland wordt gestoeld op het zo veel mogelijk vermijden van dierenleed. De heer <u>Pardaan</u> vraagt om in de nota van toelichting aandacht te besteden aan de financiële controle. <i>De voorzitter concludeert dat de commissie de nota op hoofdlijnen steunt en adviseert die als bespreekpunt voor de VV te agenderen.</i> <i>Verzoeken tot aanpassing kunnen per e-mail worden ingediend.</i> <i>De vaststelling van de nota moet worden opgevat als fase 1. In fase 2 wordt ingegaan op de concrete uitvoeringsmaatregelen.</i> <i>Er is een nota van wijziging toegezegd.</i>	Nota van Wijziging
6.	MEDEDELINGEN - Schriftelijk	
6.a	Voortgangsrapportage Nieuwe Driemanspolder (N3MP) no 21 De <u>voorzitter</u> ziet de polder als een prachtig resultaat.	
7.	RONDVRAAG De heer <u>Van Oeveren</u> vraagt of bekend is hoelang het duurt voor de zeesluis is gerepareerd. De sluis valt niet onder de verantwoordelijkheid van Rijnland, maar het effect is groot. De heer <u>Langeslag</u> beschikt op dit moment niet over die informatie. Hij zal de commissie schriftelijk informeren. De heer <u>De Vries</u> vraagt of hij nog een project kan indienen voor vermelding in de fries van de VV-zaal. Zijn tweede vraag is of elektrisch baggeren alleen wordt toegepast bij Natura 2000-gebieden of dat dat moet worden gezien als de toekomstige standaard.	

	Hij is ermee ingenomen dat er weer op locatie wordt vergaderd en men elkaar weer kan ontmoeten. De heer <u>Langeslag</u> deelt mee dat de inzendingstermijn is gesloten. De heer De Vries zou nog contact kunnen opnemen met de dijkgraaf. Bij de Langerseplas is de keus gevallen op een offerte met elektrisch baggeren. Of dat staand beleid wordt is niet zeker, maar duurzaamheidsaspecten spelen een rol in de beoordeling van offertes. Hij hoopt dat dat de markt stimuleert in de ontwikkeling van dit soort technieken. Nadere vragen kunnen worden voorgelegd aan de heer Hollander en de afdeling inkoop.	
8.	VV-BEELDVORMINGSNOTA'S	
8.a	Biodiversiteit [Voor de bespreking van dit onderwerp zijn ook de leden van de commissie Waterveiligheid en Waterketen uitgenodigd.] De heer <u>Von Faber</u> herinnert eraan dat in het coalitieakkoord is vastgelegd dat een inventarisatie van de biodiversiteit de basis zal vormen voor het nadere gesprek met de VV. De focus wordt gelegd op de overgang van water naar land en er wordt, omdat daar het meest over bekend is, uitgegaan van de stand van de plantengroei. Hij verzoekt de leden om tijdens de presentatie vragen en ideeën op de verstrekte geeltjes te noteren. De heer <u>Biesmeijer</u> verzorgt de presentatie. De heer <u>Van Oeveren</u> vraagt of er een aanpak is voor de Japanse duizendknoop. De heer Biesmeijer zegt dat de aanpak met name zo lastig is omdat zelfs een klein stukje zich kan ontwikkelen tot een plant. Hij is bestuurslid van Natuurmonumenten en die organisatie beschikt nog niet over een natuurvriendelijke methode. De heer <u>Van der Poel</u> beschrijft dat in de tuinbouw veelbelovende proeven zijn gedaan met een apparaat aan een trekker dat planten met 5.000 Volt elektrocutiert, met 90% resultaat. De heer <u>Pardaan</u> vraagt of de exoot rivierkreeft als een verrijking zou moeten worden beschouwd. De heer <u>Biesmeijer</u> zegt dat zij, omdat ze alles opeten, grote impact hebben op het ecosysteem. De heer De Vries is niet verbaasd dat het in een zo dichtbevolkt land slecht is gesteld met de biodiversiteit. Hij heeft soms het idee dat men de klok wil terugdraaien naar de tijd van Jac. P. Thijsse. Wat is een realistisch streven? De heer <u>Biesmeijer</u> wil ook niet terug naar het verleden. In het Deltaplan hebben partijen een gezamenlijke droom geformuleerd: een in het midden liggend doel dat men samen wil bereiken. In een groot project in de Bollenstreek wordt met relevante partijen gesproken over een gezamenlijk ambitie. De combinatie van precisielandbouw met natuur biedt enorme mogelijkheden. De heer <u>De Vries</u> noemt berenklauw als voorbeeld van een geaccepteerde exoot. De heer <u>Biesmeijer</u> weet dat op Schiermonnikoog schapen worden ingezet om die op te eten. Het is echter een feit dat veel exoten nooit meer zullen vertrekken. Mevrouw <u>Boomsma</u> stelt voor binnen Rijnland algemene regels op te stellen om de biodiversiteit te verbeteren, bijvoorbeeld voor het onderhouden van de groene omgeving van een AWZI. Als dat kader er ligt, kan dat steeds verder worden verbeterd, op basis van uitkomsten van onderzoek van Rijnland en anderen. Dit is een suggestie aan de portefeuillehouder. De heer <u>Schols</u> is geneigd vraagtekens te plaatsen bij dit soort doemberichten. Hij neemt waar dat het met sommige soorten prima gaat, zoals libellen, mieren en ook met de top van de voedselketen, de roofvogels. Exoten hebben ook invloed op de aantallen van andere planten en dieren.	

De heer <u>Biesmeijer</u> is gevraagd om een veelheid aan gegevens te analyseren die door Rijnland zelf is aangeleverd. De roofvogelstand heeft zich inderdaad hersteld nadat het gebruik van stoffen als PCB's is verboden. Sommige exoten hebben grote invloed op hun omgeving, de meest echter niet. Bijna alle tuinplanten zijn exoten. In Europees verband is een lijst met 20 planten vastgesteld waar iets aan zou moeten worden gedaan, gezien hun grote effect op het systeem. Hij heeft beschreven dat er maatregelen zijn waarmee veel kan worden bereikt en ook dat die lang niet altijd veel geld kosten. Als het gras in Alpen niet twee keer per maand wordt gemaakt kost dat minder geld en neemt de biodiversiteit toe. De heer <u>Blom</u> vraagt welke mogelijkheden er zijn om meer biodiversiteit te bereiken bij een harde oeververdediging. De heer <u>Biesmeijer</u> zegt dat er veel mogelijkheden zijn. In de Alblasserwaard worden ideeën ontwikkeld om de emissies door de randen op te laten vangen en om een andere oever te maken. Er kan ook 'ander geld' mee worden gekoppeld aan de opgaven van Rijnland. De heer <u>Van Dijk</u> vraagt of bekend is wat er lager dan een meter onder de waterspiegel groeit. De heer <u>Biesmeijer</u> wijst erop dat dankzij Rijnland gegevens bekend zijn over planten die op de oever staan, planten die drijven en planten die onder water groeien. Daardoor kon hij in de presentatie aandacht besteden aan de soorten kranswier en hoornblad die onder water groeien. Kranswier komt voor in helder en schoon water en is daarom een goede indicator. De heer <u>De Vries</u> vraagt of er een verband is tussen diepte en waterkwaliteit. De heer <u>Biesmeijer</u> antwoordt dat die er is, en ook tussen waterkwaliteit en breedte. Het rapport zal veel meer informatie bevatten dan hij in dit korte tijdsbestek kan behandelen. In water van meer dan anderhalve meter diep kunnen bijna geen planten wortelen, van anderhalf tot een meter diep alleen de diepwortelende zoals waterlelies en gele plompen en in schone sloten kan een enorme rijkdom ontstaan. Mevrouw <u>Stoop</u> vraagt of is gezocht naar oorzaken voor de verslechtering van bepaalde systemen, zoals die van de Reeuwijkse plassen. De heer <u>Biesmeijer</u> kan correlaties aanwijzen. Er is gekeken naar fysisch-chemische parameters van water en de kwaliteit ervan. Er is gekeken naar de aansluiting op de beoordeling in de KRW. Die uitkomsten staan in het rapport. De heer <u>Von Faber</u> vraagt wat de leden mee willen geven aan het college vanuit hun bestuurlijke functie, ten behoeve van het te ontwikkelen actieplan biodiversiteit. Mevrouw <u>Willemsen</u> wil eerst het rapport screenen op effectieve en betaalbare aanbevelingen. Minder maaien lijkt het eerste goed werkende idee. De heer <u>Schols</u> denkt dat het belangrijk is om bij overstorten de P- en N-waarden zo veel mogelijk terug te dringen. Dat vergt renovatie van AWZI's. Kleine simpele maatregelen, zoals aanpassen van het maaibeeld, kunnen meteen worden doorgevoerd. Hij wijst erop dat Rijnland voornemens is om stukken land te beleggen met zonnepanelen. De heer <u>Biesmeijer</u> meldt dat in samenwerking met Shell wordt gewerkt aan het creëren van biodiversiteit op zonneparken. De heer <u>Stuurman</u> heeft begrepen dat het schap de focus op water zou moeten leggen. Veel opmerkingen gaan echter over het land. Hij is de maaier van de openbare ruimte in de Waarderpolder en aandacht voor biodiversiteit is echt al opgenomen in dat beleid – en is geen kerntaak van een waterschap.	
---	--

	Bermen en oevers vormen zijns inziens de stepping stones naar de omgeving. De focus is belangrijk. Mevrouw <u>Boomsma</u> zou op het geeltje zetten dat Rijnland af moet van ad-hocbeleid en dat biodiversiteit een integraal onderdeel dient te zijn van het onderhoudsregime van de assets en het areaal. De heer <u>Revet</u> wijst erop dat biodiversiteit over de grens van Rijnland heen reikt. De waterschappen en de Unie moeten de problemen gezamenlijk aanpakken. De heer <u>Von Faber</u> begrijpt dat het lastig is nu opeens oneliners te produceren. Het college ontvangt na enige bezinningstijd wel graag input van de fracties, om het actieplan echt samen te kunnen ontwikkelen. Delfland heeft een actieplan en het college zal nagaan wat daarvan voor Rijnland bruikbaar lijkt. Hij zal een document opstellen waarin de inhoud van de presentatie en het besprokene wordt gebundeld. De <u>voorzitter</u> sluit de vergadering om 12.35 uur.	
--	--	--

BIJLAGE

Naar aanleiding van het verzoek van dhr. Van Dunné in de commissie VWW (9 sept. 2020) over de wettelijke kaders voor de door D&H gevolgde werkwijze bij de Nota Peilbeheer, de volgende informatie.

Waterschapswet art 84 lid 2: het dagelijks bestuur is belast met de voorbereiding van al hetgeen in de vergadering van het algemeen bestuur ter overweging en beslissing moet worden gebracht.”

Waterschapswet art. 79 lid 1: het AB stelt een (inspraak)verordening vast over de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van het beleid van het AB worden betrokken.

In art. 2 van de Inspraakverordening van Rijnland is bepaald dat het dagelijks bestuur besluit of inspraak wordt verleend ten aanzien van een beleidsvoornemen van het algemeen bestuur.

Indien - met het oog op belangen die er spelen en om ervan verzekerd te zijn dat geen belangen over het hoofd worden gezien - inspraak wordt verleend, bepaalt art. 1 van de Inspraakverordening dat dit geschiedt door middel van een in de Algemene wet bestuursrecht (afdeling 3.4) voorgeschreven inspraakprocedure. Die procedure ziet er als volgt uit: eerst wordt een ontwerpbesluit ter inzage gelegd waarover gedurende 6 weken een zienswijze kan worden ingediend. Daarna wordt door het algemeen bestuur met inachtneming van evt. ingediende zienswijzen (en de afwijzing of inwilliging daarvan zoals opgenomen in een Nota van Beantwoording) een definitief besluit over de Nota Peilbeheer genomen.